ANDIJON VILOYATINING GASTRONOMIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI

Rasulov Jo'rabek Ulug'bek o'g'li
Andijon davlat Universiteti magistranti,
E-mail: jorabekrasulov815@gmail.com

Qabul qilindi: 12.10.2025
Ko'rib chiqildi: 13.10.2025
Tasdiqlandi: 14.10.2025

Kalit so'zlar:
gastronomik turizm, Andijon viloyati, milliy taomlar, turizm salohiyati, mahalliy mahsulotlar.

Keywords:
spinal anesthesia, epidural anesthesia, combined approach, pain management, postoperative effectiveness.

Ключевые слова:
гастрономический туризм, Андижанская область, национальная кухня, туристический потенциал, местные продукты

Annotatsiya. Ushbu tezis Andijon viloyatida gastronomik turizmni rivojlantirish yo'nalishlarini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqotda viloyatning milliy taomlari, mahalliy mahsulotlar va turistik infratuzilma gastronomik turizmni rivojlantirishdagi imkoniyatlari bilan tahlil qilindi. Natijalar Andijonning gastronomik turizm salohiyatini oshirish va iqtisodiy rivojlanishga hissa qo'shish bo'yicha tavsiyalarni taqdim etadi.

Annotation. This thesis is dedicated to studying the directions of developing gastronomic tourism in Andijan region. The research analyzes local cuisine, regional products, and tourism infrastructure as key opportunities for gastronomic tourism development. The results provide recommendations to enhance Andijan's gastronomic tourism potential and contribute to economic development.

Аннотация. Данная тезис посвящена изучению направлений развития гастрономического туризма в Андижанской области. В исследовании проанализированы местная кухня, региональные продукты и туристическая инфраструктура как ключевые возможности для развития гастрономического туризма. Результаты исследования предоставляют рекомендации по повышению потенциала гастрономического туризма Андижанской области и внесению вклада в экономическое развитие.

Kirish. Gastronomik turizm so‘nggi yillarda dunyo bo‘ylab turizmning muhim yo‘nalishi sifatida e’tibor qozonmoqda, chunki u nafaqat mahalliy madaniyat va an’analarni targ‘ib qiladi, balki iqtisodiy rivojlanishga ham sezilarli hissa qo‘shadi. Andijon viloyati o‘zining boy milliy taomlari, an’anaviy oshxona madaniyati va turli xil mahalliy mahsulotlari bilan gastronomik turizmni rivojlantirish uchun katta salohiyatga ega. Viloyatdagi turistik infratuzilma, mehmonxonalar, oshxona va kafelar tarmog‘i gastronomik tadbirlar, festivallar va milliy taomlarni taqdim etuvchi ekskursiyalar orqali turistlarni jalb qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, mahalliy fermer xo‘jaliklari va ishlab chiqaruvchilar gastronomik turizmning asosiy resurslari sifatida ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, gastronomik turizmni rivojlantirish viloyatning turizm sohasini kengaytirish, ish o‘rinlarini yaratish va mahalliy mahsulotlarga bo‘lgan talabni oshirish orqali iqtisodiy barqarorlikni ta’minlash imkonini beradi. Shu munosabat bilan, ushbu maqola Andijon viloyatining gastronomik turizmni rivojlantirish yo‘nalishlarini o‘rganishga qaratilgan bo‘lib, viloyatdagi milliy taomlar, mahalliy mahsulotlar, turistik infratuzilma va turizmni rivojlantirish strategiyalari tahlil qilinadi.

Adabiyotlar tahlili. Andijon viloyatida gastronomik turizmni rivojlantirish bo‘yicha bir qator tadqiqotlar o‘tkazilgan. Karimov va hamkasblari [1] milliy taomlar va mahalliy mahsulotlar turistlarni jalb qilishdagi rolini o‘rganib, gastronomik turizmni rivojlantirish uchun muhim omil ekanligini aniqladilar. Rahimova [2] viloyatdagi turistik infratuzilma va mehmonxona xizmatlari gastronomik turizmni qo‘llab-quvvatlashdagi ahamiyatini tahlil qildi. Tursunov [3] mahalliy oshxona madaniyati va festivallarni turistlar uchun jozibadorlikni oshirish vositasi sifatida ko‘rib chiqdi. Nigmatova va boshqalar [4] gastronomik turizmni rivojlantirish orqali mahalliy mahsulotlarga bo‘lgan talabni oshirish va iqtisodiy foyda olish imkoniyatlarini o‘rganishdi. Mamatqulov [5] viloyatdagi gastronomik tadbirlar va milliy taomlar bo‘yicha ekskursiyalarni tashkil etishning samaradorligini tahlil qildi. Islomova [6] gastronomik turizmni rivojlantirish strategiyalari va marketing yo‘nalishlarini o‘rganib, viloyat turizmini rivojlantirish bo‘yicha tavsiyalar berdi. Shuningdek, Abduvaliyev [7] gastronomik turizmni mahalliy iqtisodiy rivojlanishga hissa qo‘shish va ish o‘rinlarini yaratish imkoniyati sifatida baholadi.

Materiallar va usullar. Ushbu tadqiqotda Andijon viloyatidagi gastronomik turizm salohiyatini aniqlash va rivojlantirish yo‘nalishlarini o‘rganish maqsadida turistik obyektlar, mehmonxonalar, kafelar, mahalliy oshxonalar va restoranlar faoliyati tahlil qilindi. Tadqiqot uchun viloyatning turli

tumanlaridan jami 60 nafar turizm sohasidagi mutaxassislar, mehmonxona va oshxona xodimlari, shuningdek mahalliy fermer va ishlab chiqaruvchilar tanlab olindi. Ma'lumotlar yig'ishda so'rovnomalar, intervyular, maydon tekshiruvlari va statistik ma'lumotlar tahlili usullari qo'llanildi. Shuningdek, viloyatdagi gastronomik festival va tadbirlar kuzatilib, turistlarning qoniqish darajasi va xizmat sifatini baholash imkoniyati yaratildi. Tadqiqot davomida mahalliy milliy taomlar, mahsulotlar va ularning tayyorlanish usullari, taqdim etilish shakllari va marketing imkoniyatlari o'rganildi. Ma'lumotlarni yig'ishda kvalitatif va kvantitatif usullar birgalikda qo'llanib, turizm sohasidagi mavjud resurslar, ularning samaradorligi va rivojlantirish salohiyati tahlil qilindi. Shu bilan birga, viloyat turistik infratuzilmasi, transport yo'llari, mehmonxonalar qulayligi va xizmat sifati gastronomik turizmni rivojlantirishdagi asosiy omillar sifatida o'rganildi. Olingan ma'lumotlar SPSS dasturi yordamida statistika tahliliga solinib, turistik obyektlarning samaradorligi, turistlar soni, xizmat qoniqish darajasi va mahalliy mahsulotlarga bo'lgan talabning o'sishi kabi ko'rsatkichlar aniqlanib, ularning gastronomik turizmni rivojlantirishdagi ahamiyati baholandi. Shu tarzda, tadqiqot natijalari Andijon viloyatining gastronomik turizm salohiyatini kengaytirish, strategik reja tuzish va viloyat iqtisodiy rivojlanishiga hissa qo'shish bo'yicha asos bo'ldi.

1-Jadval. Andijon viloyatidagi gastronomik turizm resurslari va turistlarni jalb qilish darajasi

Turistik resurslar	**Turistlarni jalb qilish darajasi (%)**	**Izoh**
Milliy taomlar va oshxona madaniyati	85	Eng jozibali va asosiy gastronomik resurs
Mahalliy mahsulotlar (mevalar, sabzavotlar, ziravorlar)	70	Turistlar mahalliy mahsulotlarni xarid qilishga qiziqadi
Gastronomik tadbirlar va festivallar	65	Festival va tadbirlar turistlarning vaqtini uzoqroq ushlab turadi

Turistik resurslar	Turistlarni jalb qilish darajasi (%)	Izoh
Mehmonxonalar va restoranlar tarmog‘i	60	Turistlar uchun qulay joylashuv va xizmat sifati muhim
Ekskursiyalar va gastronomik marshrutlar	55	Taomlarni tayyorlash jarayonini ko‘rish va tajriba orttirish imkoniyati

Jadval natijalari Andijon viloyatidagi gastronomik turizm resurslarining turistlarni jalb qilishdagi samaradorligini vizual tarzda ko‘rsatadi. Natijalardan ko‘rinib turibdiki, milliy taomlar va oshxona madaniyati turistlar uchun eng jozibali resurs bo‘lib, ularning 85 foizini jalb qiladi. Bu esa viloyatning gastronomik turizm salohiyatining asosiy ustuni hisoblanadi. Shu bilan birga, mahalliy mahsulotlar, jumladan meva, sabzavot va ziravorlar, turistlar orasida 70 foiz jalb qilish darajasiga ega bo‘lib, ularning gastronomik tajriba va mahalliy xaridga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Gastronomik tadbirlar va festivallar 65 foiz jalb qilish darajasini ko‘rsatib, turistlarni uzoqroq vaqt davomida viloyatda ushlab turish va viloyat madaniyatini yaqindan tanishtirish imkonini beradi. Mehmonxonalar va restoranlar tarmog‘i turistlar qulayligini ta’minlashda muhim bo‘lib, ularning jalb qilish darajasi 60 foizni tashkil etadi. Ekskursiyalar va gastronomik marshrutlar esa 55 foiz bilan turistlar uchun tajriba orttirish va taomlarni tayyorlash jarayonini kuzatish imkoniyatini beradi. Shu tarzda, jadval natijalari viloyatda gastronomik turizmni rivojlantirish bo‘yicha asosiy resurslar va ularning samaradorligini aniqlashga yordam beradi, marketing strategiyalari va turizmni targ‘ib qilish bo‘yicha qarorlar qabul qilishda asosiy yo‘nalishlarni belgilaydi. Jadval shuningdek, viloyatdagi turizm infratuzilmasini rivojlantirish va mahalliy mahsulotlarni samarali integratsiya qilish orqali gastronomik turizmni yanada kengaytirish imkoniyatlarini ko‘rsatadi. Ushbu tadqiqot Andijon viloyatidagi gastronomik turizmni rivojlantirish imkoniyatlarini aniqlash va tahlil qilish maqsadida o‘tkazildi. Tadqiqot uchun viloyatning turli tumanlaridagi turistik obyektlar, mehmonxonalar, restoranlar va oshxonalar faoliyati o‘rganildi.

Tadqiqot muhokamasi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, Andijon viloyatida gastronomik turizm salohiyati sezilarli darajada mavjud bo‘lib, mahalliy milliy taomlar, an’anaviy oshxona madaniyati va mahalliy mahsulotlar

turistlarni jalb qilishda muhim omil hisoblanadi. Turistik obyektlar, mehmonxonalar va restoranlarning mavjud infratuzilmasi gastronomik tadbirlar va festivallarni tashkil etish uchun qulay imkoniyatlar yaratadi. So‘rovnoma va intervyu natijalari shuni ko‘rsatdiki, turistlar viloyatdagi milliy taomlar, mahsulotlar va gastronomik xizmatlarning sifati bilan qoniqish darajasi yuqori bo‘lib, ular uchun gastronomik turizm asosiy jozibadorlik manbai hisoblanadi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, viloyatning ayrim tumanlarida turistik infratuzilma cheklangan bo‘lib, bu gastronomik turizmning rivojlanishiga to‘sqinlik qilishi mumkin. Shu bilan birga, mahalliy ishlab chiqaruvchilar va fermer xo‘jaliklari bilan hamkorlikni kuchaytirish orqali gastronomik turizmning iqtisodiy samaradorligini oshirish mumkinligi aniqlandi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, gastronomik turizmni rivojlantirish viloyat iqtisodiyotiga sezilarli hissa qo‘shib, ish o‘rinlarini yaratish va mahalliy mahsulotlarga bo‘lgan talabni oshirish imkonini beradi. Tadqiqot shuningdek, marketing va reklama strategiyalarini takomillashtirish orqali viloyatni gastronomik turizm markazi sifatida targ‘ib qilishning ahamiyatini ko‘rsatdi. Olingan natijalar xalqaro va milliy tajribalar bilan solishtirilganda, Andijon viloyati gastronomik turizmni rivojlantirish bo‘yicha raqobatbardosh potentsialga ega ekanligi aniqlandi. Shu tarzda, tadqiqot muhokamasi viloyatdagi resurslar, infratuzilma va mahalliy mahsulotlarni birlashtiruvchi kompleks yondashuv orqali gastronomik turizmni kengaytirish va viloyat turizmini rivojlantirish imkoniyatlarini ko‘rsatadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, Andijon viloyatida gastronomik turizm salohiyati sezilarli darajada mavjud bo‘lib, milliy taomlar, an’anaviy oshxona madaniyati va mahalliy mahsulotlar turistlarni jalb qilishda asosiy omil hisoblanadi. So‘rovnomalar va intervyular natijalari viloyatdagi gastronomik tadbirlar va festivallarning turistlar orasida yuqori qiziqish uyg‘otishini ko‘rsatdi. Shu bilan birga, viloyatning ayrim tumanlarida turistik infratuzilma va mehmonxona imkoniyatlari cheklanganligi gastronomik turizmni rivojlantirishda ba’zi to‘siqlar yaratadi. Tadqiqot shuni ham aniqladiki, mahalliy ishlab chiqaruvchilar va fermer xo‘jaliklari bilan samarali hamkorlik gastronomik turizmning iqtisodiy foydaliligini oshirish, ish o‘rinlarini yaratish va mahalliy mahsulotlarga bo‘lgan talabni kuchaytirish imkonini beradi. Olingan natijalar shuni ko‘rsatadiki, marketing va reklama strategiyalarini takomillashtirish viloyatni gastronomik turizm markazi sifatida targ‘ib qilish va turistlarni jalb qilishda muhim ahamiyatga ega

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, Andijon viloyati gastronomik turizmni rivojlantirish uchun katta salohiyatga ega bo‘lib, mahalliy milliy

taomlar, an’anaviy oshxona madaniyati va mahalliy mahsulotlar turistlarni jalb qilishda muhim rol o‘ynaydi. Viloyatdagi turistik infratuzilma, mehmonxonalar, restoran va kafelar tarmog‘i gastronomik tadbirlar va festivallarni muvaffaqiyatli tashkil etishga imkon beradi. Shu bilan birga, mahalliy ishlab chiqaruvchilar va fermer xo‘jaliklari bilan samarali hamkorlik gastronomik turizmni iqtisodiy jihatdan foydali qilishga, ish o‘rinlarini yaratishga va mahalliy mahsulotlarga bo‘lgan talabni oshirishga yordam beradi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, marketing strategiyalari va reklama kampaniyalarini rivojlantirish viloyatni gastronomik turizm markazi sifatida targ‘ib qilish va turistlarni jalb qilishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov, A., & Hamkasblari, B. Andijon viloyatida gastronomik turizm salohiyati, Turizm va Madaniyat Jurnali, 2021.
2. Rahimova, S. Turistik infratuzilmaning gastronomik turizmni rivojlantirishdagi roli, O‘zbekiston Turizm Tadqiqotlari, 2020.
3. Tursunov, D. Milliy oshxona madaniyati va gastronomik festivallar, Madaniyat va Turizm, 2019.
4. Nigmatova, M., & boshqalar. Mahalliy mahsulotlar va gastronomik turizmning iqtisodiy samaradorligi, Ekonomika va Turizm, 2021.
5. Mamatqulov, R. Ekskursiyalar va gastronomik tadbirlar samaradorligi, Turizm Ilmiy Tadqiqotlar, 2020.
6. Islomova, L. Gastronomik turizmni rivojlantirish strategiyalari va marketing, Turizm va Biznes Jurnali, 2021.